

znalými, podávají se z ustanovení §§ 60 a 61 not. ř. a § 581 o. o. z.

Hluchý umějíci čísti musí si podle § 60 not. ř. spis notářem sepsaný sám přečísti a musí výslovně potvrditi, že jej četl a že s jeho vůlí se srovnává.

To by nebylo možné, kdyby hluchý nebyl znalý státního jazyka a not. spis ve státním jazyku byl sepsán.

Totéž platí o němém aneb hluchoněmém, jenž umí čísti i psáti a jemuž sepsaný spis podle § 61 not. ř. musí býti předložen, aby si jej sám přečetl a na něm vlastní rukou napsal, že jej četl a že s obsahem jeho souhlasí.

Jak jsem již ve svém shora uvedeném pojednání prokázal,¹³⁾ nedá se v těchto případech použití dalších ustanovení §§ 60 a 61 not. ř. předepsaných pro případ, že hluchý, případně němý aneb hluchoněmý čísti a psáti a potáhmo čísti a psáti nezná, protože jsou to výjimečná ustanovení platící pouze pro případ tam uvedený.

Podle § 581 o. o. z. musí si pořizující, který nemůže čísti, spis obsahující jeho poslední vůli dáti přečísti jedním ze svědků v přítomnosti obou druhých, kteří v obsah spisu nahlédli a musí pak potvrditi, že spis ten shoduje se s jeho vůlí. To jest však možno jen tehdy, když pořizovatel zná jazyk, v němž jeho poslední vůle byla sepsána.

V případech §§ 60 a 61 not. ř. mohl by si notář vypomoci plnomocníkem, pokud by to které právní jednání zastoupení plnomocníkem připouštělo (nepřípustno na př. při posledním pořízení a dědické smlouvě), jinak by se musil rozhodnouti buď úřední úkon, o němž byl žádán, odepřít, což pokládám podle §§ 35 a 39 not. ř. za nepřipustné a pro notáře velmi nebezpečné, — aneb mohl by sepsati not. spis v menšinovém jazyku účastníků bez ohledu na předpisy jaz. práva.

Podle toho, co jsem právě uvedl, měly by se not. spisy sepisovati, nebude-li podmínek k použití menšinového jazyka podle odst. 2. § 2 jaz. zák. a hlavy III. prov. nařízení, po stránce jazykové takto:

1. Zásadně v jazyku státním, a to, kdyby některý z účastníků jazyka státního nebyl znalý, za použití ustanovení §§ 63 a 64 not. ř.,

2. výjimečně bez ohledu na předpisy jazykového zákona a jeho provád. nařízení jazykem menšinovým, pakli notář podle § 12 not. ř. jest oprávněn jím úřadovati, v těchto případech: (Pokračování.)

*

Poznámka redakce.

S náhledy zde projevenými nemůžeme plně souhlasiti, neboť

1. jest jazykový zákon součástí ústavy, jež jako fundamentální zákon musí býti předem respektován,
2. zákon jazykový jest pozdější než notářský řád,
3. zákon ten výslovně zrušuje veškerá dřívější ustanovení jazyková. Nelze proto tvrditi, že notáři musí se předem řídití notářským řádem, kde jest týž v rozporu se zákonem jazykovým, nýbrž právě naopak, musí předem respektovati jazykový zákon.

¹³⁾ České Právo čís. 4, ročn. VIII., str. 37.

Dr. Josef Vavrouch:

Přikazování soudních komisí.

Po dobu téměř 70 roků (od nařízení min. sprav. ze dne 7. května 1860, č. 120 ř. z.) platí obligatorní notářské soudní komisařství pro případy, pocházející z měst, ve kterých sídlí sborové soudy I. stolice. A přece přes tuto dlouhou dobu nepropracovala se praxe ku názoru jednotnému.

Převládá ovšem stanovisko konformní se zněním zákona.

A přece už za platnosti citov. nař. zastávaly některé soudy mínění, že »ustanovení prvního odstavce § 1 nař. č. 120/1860 jest jen povšechnou zásadou, ze kteréž ovšem z důvodu vhodnosti v jednotlivém případě může býti učiněna výjimka«. Viz na doklad důvody vrch. zem. soudu v rozhodnutí rak. nejvyššího soudu G. U. W. č. 2870.

Pozorují, že v nejnovejší době se podobná praxe rozjhojnila setrvačností názorů, vzniklých z instituce »strany si projednají pozůstalost samy« dle zákona č. 161/1921 přes to, že instituce ta byla zrušena.

Taková dvojakost ruší onen souladný chod soudu a notářství, kterýž jest nezbytným, má-li se obecnstvu přísluhovati právem zdárně, hlavně ovšem rychle a lacině.

Čl. IX. zák. č. 161/1921 dovoloval straně, aby oznámila notáři, že »si projedná pozůstalost sama«. Také soud mohl ze závažných důvodů se usnésti, že pozůstalost sám projedná. Tím byl notář z projednání zásadně vyloučen.

Dnes však nelze se už dovolávati ani prvního, ani druhého vylučovacího důvodu, poněvadž oba důvody s celým článkem IX. zákona toho byly výslovně zrušeny článkem XII. zák. č. 123/1923.

Dnes odstavec I. § 29. nesp. pat. ve znění zákona č. 123/1923 nařizuje (»budtež«), — aby soudní komise ze sídel sborových soudů první stolice byly svěřovány notářům, stejně, jak tomu bylo dle nař. č. 120/1860 dle odstavce I. § 1. Normy tyto neznají žádné výjimky.

Praxe, kteráž tuto obligatornost popírá, nemá jiné možnosti, než proti znění zákona zkonstruovati výjimku a její zákonnou platnost prokázati.

Ku takovým pokusům nutno však poznamenati toto:

I výjimka jest právní normou a musí proto u zákona býti stanovena zákonodárcem, ať už výslovně, či aspoň tak, aby pomocí výkladu se prokázala jako ustanovení zákonodárcovo (§ 6 a násl. obč. z.).

Proto budeme žádati po takových pokusech, aby zákonnost výjimky prokázaly.

Z pravidla setkáme se na místo důkazu s pouhým obratem: »že ovšem . . .«, ačkoliv je zřejmo, že taková kulatá slova nedokazují ničeho.

Pozoruhodným také jest, že sbírka rozhodnutí nejvyššího soudu jak rakouského, tak také československého, svědčí o tom, že otázka, o kterou jde, byla mnohokrát projednávána, ale že nejvyšší soud nikdy nepřikročil ku rozhodnutí ve věci samé.

V nejnovejší době jistý soud jako rekursní prohlásil, že strana má právo zažádati u pozůstalostního soudu, by si směla projednati pozůstalost písemně bez intervence notáře jako soudního komisaře, kteréž žádosti prý soud může vyhověti a tak notáře z působnosti zásadně vyloučiti (jedná se stále o případy obligator-